

Даты

ТРЫУМФ ПАРТЫЗАН-ПЕРАМОЖЦАЎ

...Такіх вась парадаў гісторыя не ведала: 80 гадоў таму, 16 ліпеня 1944 года, у вызваленым Мінску адбылося ўрачыстае шэсце партызанскіх злучэнняў.

Начальнік Беларускага штаба партызанскага руху П. З. Калінін у кнізе «Партызанская рэспубліка» пісаў, што напярэдадні, 14 ліпеня, адбылося пасяджэнне бюро ЦК КП(б) Б, што месцам для парада быў выбраны былы гарадскі іпадром у выгібе ракі Свіслач, што тэрыторыя была старанна правярана мінёрамі.

Назаўтра ў горад і яго ваколіцы прыбылі 30 партызанскіх брыгад і два асобна дзейныя атрады агульнай колькасцю 30 тысяч чалавек, адбылася першая рэпетыцыя. Шэсце папярэднічаў мітынг з удзелам кіраўнікоў рэспублікі, камандзіраў партызанскіх злучэнняў і часцей, дэлегацыя воінаў Чырвонай Арміі на чале з камандуючым 3-м Беларускай фронтам генералам І. Д. Чарняхоўскім.

Першы сакратар ЦК КП(б)Б, старшыня Саўнаркама БССР, начальнік Цэнтральнага штаба партызанскага руху П. К. Панамарэнка павіншаваў усіх прысутных, выказаў падзяку байцам, афіцэрам і генералам Чырвонай Арміі — вызваліцельніцы Савецкай Беларусі, яе партызанам і партызанкам.

...На парад яны, вядома ж, «прыбраліся» — і хто ў што: абтрапаныя цывільныя пінжакі, падперазаныя патранташамі гімнасцёркі, трафейныя нямецкія кіцелі; на шапках, пілотках, фуражках нашытыя пунсовыя стужкі (адрозны знак партызан), у многіх — армейскія зорачкі.

Са зброі таксама што ў каго: айчыныя трохлінейкі і аўтаматы ППШ,

трафейныя вінтоўкі і аўтаматы. Хіба ўзнагароды зіхацелі ва ўсіх аднолькава — эмаллю, серабром і золатам. Ды твары — худыя, змардаваныя — ззялі радасцю. Гучалі песні і маршы. Развываліся пунсовыя сцягі.

Гонар адкрыць парад быў аказаны партызанскай брыгадзе «Народныя мсціўцы» імя В. Т. Варанянскага (камандзір — Герой Савецкага Саюза Р. Ф. Пакроўскі), якая за тры гады ў тыле ворага пусціла пад адхон 161 эшалон з жывой сілай і баявой тэхнікай, тры бронецягнікі, разграміла 20 варажых гарнізонаў і знішчыла больш чым 11 тысяч гітлераўскіх салдат, звыш 1,5 тысячы ўзяла ў палон.

...Партызаны, якія не прывыклі, ды і не ўмелі хадзіць строем (не было дзе вучыцца), між тым трымалі рады, чаканілі крок. Завяршала парад калона партызанскіх коннікаў з больш як тысячы чалавек.

...Усе цэнтральныя газеты абышоў тады фотаздымак з казлом. Ён з'явіўся ў атрадзе «Барацьба» брыгады «Народныя мсціўцы» восенню

1943-га, калі партызаны разграмілі нямецкі гарнізон на станцыі Куранец Вілейскай вобласці. У якасці трафейаў дасталіся зброя, боепрыпасы, аўтамабілі, матацыклы, рыштунак і... казёл, якога партызаны паставілі на забеспячэнне, прычым — не задарма: Малыш пад агнём хадзіў за санінструктарам — нёс сумку з медыкаментамі, на танку, па словах партызан, уезджаў у вызваленую ад немцаў Вілейку. Іншымі словамі, заслужыў права прысутнічаць на парадзе: са стужкай з нямецкімі ўзнагародамі ён заняў сваё месца наперадзе калоны.

...У музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны экспануецца карціна народнага мастака Беларусі, франтавіка Я. А. Зайцава «Парад партызан у г. Мінску». У экспазіцыйных залах ёсць таксама сюжэтныя фота камандавання партызанскай брыгады «Народныя мсціўцы», удзельніцаў мітыngu і парада, групы партызан на трафейнай нямецкай тэхніцы.

Мікалай ШАЎЧЭНКА,

г. Мінск.

Весткі з месцаў

ХАРАСТВО ВЯСКОВЫХ РУЧНІКОЎ

Вёска Корнадзь ад райцэнтра Свіслач адна з самых аддаленых, яна нібы схаваная ў лясах... Ды якіх жа багатых — на грыбы, ягады, лекавыя травы, жывёл.

І людзі тут вельмі адметныя: шануюць свае карані, сваю спадчыну. Іх клопамат створаны і плённа працуе ўнікальны этнаграфічна-краязнаўчы музей, а нядаўна з'явілася адмысловае свята.

...Клубная ўстанова сустрэла нас квяцістымі ручніцамі мясцовых майстрых, яркасцю фарбаў і, здавалася, нават пахаў — настолькі натуральнымі выглядалі вышытыя васількі, рамонкі, ружы, бэз. Іх дэманстравалі тутэйшыя майстрыхі Таццяна Канстанцінаўна Трахімік і Алена Мікалаеўна Нехайчук.

Далей была экскурсія па залах музея ручніка, які напярэдадні атрымаў ганаровае званне «народны». Вучні распавядалі гасцям гісторыю яго стварэння, ролю гэтай рэчы ў штодзённым побыце, у беларускіх святах і абрадах. У прыватнасці, 25 гадоў таму, што называецца, сталі на ручнік, пачалі сваё сумеснае жыццё муж і жонка Лысевичы, 30 гадоў за плячыма ў сужэнцаў Лі-

чыкаў, 40 гадоў поруч прайшлі Станіслаў Генрыхавіч і Яніна Антонаўна Болваны, Аляксей Васільевіч і Таццяна Міхайлаўна Здановічы, цягам 50 і радасць, і гора дзялілі Канстанцін Канстанцінавіч і Елізавета Сямёнаўна Пілюк, Аляксандр Аляксандравіч і Паліна Іосіфаўна Жалоба. 55 гадоў сумеснага жыцця ў Анатоля Адамавіча і Тамары Іванаўны Аўдашкаў.

Усіх івановых юбіляраў на свяце віталі шчырымі апладыс-ментамі, падарункамі і прыгожымі песнямі, якія, паводле Пімена Панчанкі, дышучь праўдай, вернасцю, пахнуць жытам, верасам — «і не заглушыць іх чысты звон».

Дзякуючы сумесным намаганням вучняў і настаўнікаў мясцовай школы, культработнікаў, старшыні Навадворскага сельскага Савета Ірыны Станіславаўны Якута і такіх актыўных жыхароў вёскі, свята атрымалася шчырым, прыгожым і, магчыма, нават традыцыйным.

Марыя Самалевіч, Свіслацкі раён.

Што бачу

ДАРМАЕДАМІ НЕ НАРАДЖАЮЦА... ІМІ СТАНОВЯЦА

Тэма, якую хачу закрануць у сваім лісце, досыць неадназначная: многія са мной могуць не пагадзіцца... Але ж з'ява такая існуе, значыць, не трэба яе замоўчваць.

У нашых людзей, жыхароў Беларусі, дабрыня, можна сказаць, у крыві: дапамога адно аднаму заўсёды была ў пашане. Людзі — і ў вёсках, і ў гарадах, наколькі ведаю, з павагай прымалі жабракоў, аднак жабрацтва бывае рознае.

Цяпер у гарадскіх дварах, асабліва побач з крамамі, часта тоўпяцца маладыя хлопцы, мужчыны. Яны як правіла не буянцы, не мацюкаюцца, проста нехта адзін можа адлучыцца ад кампаніі, падысці да прахожага, павітацца, нават папытаць пра справы і здароўе, а потым даверліва так папрасіць, каб выручыў — пазычыў рубель ці пацэдзяць капеек.

З аднаго боку грошы не такія і вялікія, няёмка адмовіць, але ж і даць...

Да мяне вась днямі падышла дзяўчынка гадоў васьмі-дзесяці са словамі:

— Дзядзя, дай «дэнежку».

Просіць аб гэтым такое мілае стварэнне, што рука проста міжволі цягнецца па грошы...

Праўда, у апошні момант штосьці насцярожвае: дзяўчынка хораша прыбраная, у вушах залатыя завушнічкі, на пазногціках — чырвоны лак, на ножках — модныя туфелькі.

— А навошта табе «дэнежка»? — пытаю ў яе.

— Ды катка пакарміць.

— Чужога, бяздомнага?

— Не, свайго.

— А чаму ты не папрасіла «дэнежку» ў таты з мамай?

— У іх няма.

— Ну, тады, — кажу, — можа, трэба самой зарабіць: здаць макулатуру, дапамагчы суседскім бабулям у кватэрах прыбраць, прадукты з крамы прынесці...

— Яшчэ чаго! — абураецца ў адказ дзяўчо, задзірае носік і, абзаваўшы жміндай, кіруе да... іншага «дзядзі».

Што застаецца мне? Ды хіба ўспамінаць, што ў тыя ж васьмі-дзесяці гадоў грошай у мяне і равеснікаў таксама не было, а мець — хацелася, прычым вельмі! Каб зарабіць хоць нейкую капейку, мы, помню, збіралі пярэсткі васількоў і рамонкаў, пустыя бутэлькі, ягады і грыбы, хадзілі на работу ў калгас, адпаласвалі радыёкі... Аднак на вуліцы ніколі нікога не пераймалі — не прасілі «дэнежку». Такое нават у галовы нам не прыходзіла, бо засмяялі б, прыляпілі б мянушку на ўсё жыццё.

У сённяшніх дзяцей, у моладзі ёсць бабулі і дзядулі таго самага савецкага выхавання, ёсць бацькі, дзіцячыя садкі, школы з прафесійнымі выхавацелямі і педагогамі, ёсць безліч разумных кніжак і ў той жа час — ну згадзіцеся — нейкія незнаёмыя, не нашы норавы. Ці не з іх пачынаецца дармаедства і вымагальніцтва, тэлефонныя і камп'ютарныя махлярствы, жаданне падмануць...

Суседка вась днямі пайшла на рынак. Ля ўвахода хлопчык папрасіў 50 капеек, сказаў, што не хапае на фрукты. Жанчына кажа:

— Пайшлі са мной, удваіх нешта выберам і купім. Я цябе пачастую.

Ён у адказ:

— Ды пайшла ты... Сама свае фрукты еш! Грошы мне на электронныя цыгарэты патрэбныя.

Дзіця просіць... І нехта ж, напэўна, дасць?

Вось і думайце, як да такога ставіцца.

Васіль Кабачэўскі,

г. Орша.

Усмешачку

АД НАС ЗАЛЕЖЫЦЬ ТОЛЬКІ ТЭРМІН?

«Апошнім часам на вуліцах гарадоў і вёсак вельмі шмат заклапочаных людзей, — усмешлівых мала, — дзеляцца назіраннямі спадар Карповіч з Мінска. І таму прапануе чытачам жменьку сваіх смяшынак, дыялогаў і назіранняў — з надзеяй, што, прачытаўшы іх, хоць нехта ды ўсмінецца.

Прызнанні

— Аня, каб ты толькі ведала, якая я дурная!

— Ды не хвалюся... Пра гэта даўно ўсе ведаюць. Ты, шкада, пазнавата дазналася.

— Пятро, ты на якім фронце ваяваў?

— Дык я ж сто разоў казаў: на чацвёртым.

— А я, брат, на першым: і да ранення на першым, і пасля шпіталю... Ты, Пятро, не кіпціся, я ж нічога такога не кажу: на чацвёртым таксама ваявалі... А я, брат, — на першым.

Праўда і няпраўда

— Раман, гэта ты?

— Я...

— А чаму такі стары?

— Э... Э... Я ж не пытаюся, чаму ты такі дурны.

— Во, глядзі, пакрыўдзіўся, а я ж табе праўду сказаў.

— Вася? Ты?

— Я, брат, я.

— Ледзьве пазнаў! Колькі ж гадоў не бачыў... Як ты, дзе ты, кім працуеш?

— Начальнікам.

— Ты?! І кім жа кіруеш?

— Ды мне ўсё роўна: над кім паставяць, тымі і кірую.

— Гэта ж трэба!.. А ў класе апошнім вучнем быў.

— Няпраўда!.. Ну чаму ўсе кажуць «у класе»? Я тады ў школе апошнім быў.

Высновы

Разумны чалавек сам сябе робіць шчаслівым, астатнія — чакаюць ад іншых.

У жыцці няма такога ўчынку, які б — на карысць дзіцяці — не апраўдала ягоная мама.

Калі чалавек маўклівы, кажуць, што ён разумны. Але ж як пра гэта даведацца, калі ён маўчыць?

У маладосці мы неяк не думаем, што цела нам дадзена ў карыстанне, прытым — часова. Ад нас толькі ў нейкай ступені залежыць тэрмін.

Пасля нараджэння адзінай непазбежнасцю з'яўляецца смерць, астатняе ўсё магчыма.